

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie radcy prawnej A. M., obwinionej o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 20 czerwca 2023 r. w przedmiocie kasacji wniesionej przez pełnomocnika pokrzywdzonej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 19 października 2021 r., sygn. akt WO - 112/21, zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 29 listopada 2020 r., sygn. akt OSD [...] na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 529 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1166)

postanawia:

kasację pozostawić bez rozpoznania

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w O. w dniu 5 kwietnia 2019 r. wystąpił do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z wnioskiem ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym radcy prawnego A. M. obwinionej o to, że dopuściła się naruszenia dyspozycji art. 8, art. 12 ust. 1 oraz art. 44 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r) w ten sposób, że: nie dołożyła należytej staranności w prowadzeniu sprawy zleconej przez A. J. i M. K. przeciwko T. S.A. z siedzibą w W. o zapłatę, poprzez dopuszczenie się nieuzasadnionej zwłoki

w wytoczeniu powództwa o zapłatę, trwającej od 26.10.2016 r. do 12.04.2017 r., w okresie od 26.10.2016 r. do dnia 12.04.2017 r. nie informowała A. J. oraz M. K. o przebiegu sprawy, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art.64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz.2115 z późn. zm.).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny [...] orzeczeniem z dnia 29 listopada 2019 roku, sygn. akt OSD [...]:

1. uznał obwinioną A. M. za winną tego, że w okresie od 26 października 2016 r. do 12 kwietnia 2017 r. w O., będąc pełnomocnikiem A. J. oraz M. K. nie dołożyła należytej staranności wykonując czynności zawodowe podczas prowadzenia zleconej jej sprawy przeciwko T. S.A. z siedzibą w W. o zapłatę dopuściła się nieuzasadnionej zwłoki w wytoczeniu powództwa, czym popełniła delikt dyscyplinarny określony w art. 8 oraz art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r.);
2. uniewinnił obwinioną A. M. od zarzutu, że w okresie od dnia 26.10.2016 r. do dnia 12.04.2017 r. nie informowała A. J. oraz M. K. o przebiegu sprawy tj. od zarzutu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 2115, z późn. zm.).

Na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych za opisane w pkt. 1 przewinienie dyscyplinarne wymierzono obwinionej karę upomnienia. Ponadto, na podstawie § 1 ust. 1 pkt 1 Uchwały nr 86/IX/2015 KRRP z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego obciążono obwinioną A. M. opłatą w wysokości 1500,00 zł.

Orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] w zakresie czynu opisanego w pkt. I sentencji orzeczenia zostało zaskarżone przez obrońcę obwinionej w całości na korzyść obwinionej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 16 września 2020 roku, sygn. akt WO-83/20, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie oraz obciążył obwinioną A. M. kosztami postępowania odwoławczego.

Obrońca obwinionej zaskarżyła orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w całości na korzyść obwinionej., wnosząc o uchylenie prawomocnego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Izbie Radców Prawnych z dnia 16.09.2020 r. oraz przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Na skutek kasacji wywiezionej przez obrońcę obwinionej, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. akt II DK 68/21, uchylił zaskarżone orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Izby Radców Prawnych i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczeniem z dnia 19 października 2021 r., sygn. akt WO – 112/21, zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uniewinnił obwinioną od zarzucanego jej czynu w pkt I oraz obciążył Okręgową Izbę Radców Prawnych w O. kosztami postępowania dyscyplinarnego.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik pokrzywdzonej, zaskarżając je w całości na niekorzyść obwinionej. Autor kasacji zarzucił zaskarżonemu rozstrzygnięciu:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegającego na dokonaniu przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności wyjaśnień obwinionej A. M. oraz zeznań jej męża, w sposób rażąco dowolny, wybiórczy i sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w szczególności poprzez bezkrytyczne przyznanie

wiary wyjaśnieniom obwinionej, mimo, że ma oczywisty interes w tym, by umniejszać swoją odpowiedzialność, zaś gołosłowne powoływanie się przez obwinioną na to, że przyczyną niepodejmowania przez obwinioną czynności zawodowych związanych z przyjętą od pokrzywdzonych sprawą odszkodowawczą była konieczność przekazania przez pokrzywdzonych kompletu niezbędnych dokumentów- głównie zdjęć obrazujących szkodę, a także przekazanie pieniędzy na poczet niezbędnych opłat i wydatków pozostaje w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym w sytuacji, gdy pokrzywdzona osobiście przekazała obwinionej w siedzibie prowadzonej przez nią kancelarii, środki pieniężne przeznaczone na opłatę od pozwu i pełnomocnictwa w dniu 25.10.2021 r., zaś posiadana przez obwinioną dokumentacja w istocie pozwalała na wytoczenie powództwa, a kwestia rzekomego nieuiszczenia opłaty od pozwu oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa została podniesiona przez obwinioną dopiero w styczniu 2018 r., po zapoznaniu się przez nią z zeznaniami pokrzywdzonej A. Ł. oraz M. K. i niniejszy argument nie był wcześniej podniesiony ani na wcześniejszym etapie postępowania dyscyplinarnego, ani też w korespondencji mailowej kierowanej przez obwinioną do pokrzywdzonych ani też na spotkaniu mediacyjnym, które odbyło się między stronami w obecności Wicedziekana OIRP;

2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, polegającego na dokonaniu przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób rażąco dowolny, wybiórczy i sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, w szczególności poprzez pominięcie treści korespondencji obwinionej i pokrzywdzonej z akt sprawy, z której wynika, że obwiniona dopuściła się zwłoki w złożeniu pozwu w imieniu pokrzywdzonych, wyjaśniając, że powyższe wynika z długiego oczekiwania na akta szkodo we od ubezpieczyciela w sytuacji, gdy analiza dokumentacji w sprawie wskazuje, że już w październiku 2016 r. istniała możliwość ustalenia okoliczności koniecznych do wytoczenia niniejszego powództwa, a nieuzasadniona zwłoka wynikała jedynie z braku zainteresowania się sprawą przez obwinioną oraz zaniechania dbania o dobro klienta, a tym samym wypełnieniu przez obwinioną znamion zarzucanego jej deliktu dyscyplinarnego,

a o braku dbałości o dobro klienta i pospieszne złożenie pozwu będące następstwem działań podjętych przez pokrzywdzoną świadczy fakt, iż Sąd Rejonowy w O. wyrokiem z dnia 28 stycznia 2020 r., sygn. akt IX C [...] częściowo oddalił powództwo wskazując na błędne oznaczenie strony i nie wykazanie legitymacji czynnej strony powodowej oraz powołując się na liczne błędy formalne których dopuściła się obwiniona w trakcie prowadzonego postępowania;

3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art.156 § 1 i 5 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez oparcie orzeczenia na depozycjach obwinionej A. M. złożonych po uprzednim zapoznaniu się z aktami prowadzonego postępowania dyscyplinarnego bezprawnie udzielonymi przez Rzecznika Dyscyplinarnego w sytuacji, gdy w dacie zaznajomienia z aktami obwiniona nie miała statusu strony w postępowaniu, czynność ta poprzedzała jej przesłuchanie, a tym samym obwiniona dostosowała swoje depozycje do zgromadzonych w sprawie dowodów i twierdzeń strony pokrzywdzonej, powodując tym samym, iż jej wyjaśnienia winny być ocenione z niezbędną dozą krytycyzmu z uwzględnieniem działań podejmowanych przez obwinioną przed złożeniem przez nią wyjaśnień, a nadto czynność ta dokonana została bez uprzedniego wydania zarządzenia w przedmiocie udostępnienia akt.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację obrońca obwinionej wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz obwinionej wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie obrońcy z wyboru w postępowaniu kasacyjnym.

W piśmie z dnia 10 czerwca 2022 r. obrońca obwinionej wniósł o umorzenie postępowania kasacyjnego i zasądzenie na rzecz obwinionej wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie obrońcy z wyboru w postępowaniu kasacyjnym. Uzasadniając powyższe wskazał, iż 12 kwietnia 2022 r. nastąpiło przedawnienie karalności zarzucanych jej przewinień dyscyplinarnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację pełnomocnika pokrzywdzonego - wniesioną na niekorzyść obwinionej radcy prawnej A. M. - należało pozostawić bez rozpoznania z uwagi na wystąpienie ujemnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia.

Zgodnie z art. 529 k.p.k. - znajdującym zastosowanie na gruncie niniejszego postępowania dyscyplinarnego mocą art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (dalej powoływana jako: ustawa o radcach prawnych) - wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego (odpowiednio na gruncie postępowania dyscyplinarnego: obwinionego) nie stoi na przeszkodzie wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski, ani też okoliczność wyłączająca ściganie (a tym samym przedawnienie karalności) lub uzasadniająca zawieszenie postępowania. *A contrario*, wystąpienie zatem którejkolwiek z uprzednio wskazanych przesłanek nie tylko uniemożliwia rozpoznanie kasacji, ale samo jej wniesienie na niekorzyść (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2013 r., III KK 44/13, LEX nr 1403981; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2013 r., IV KK 337/13, LEX nr 1403902).

W orzecznictwie wprowadzie wskazuje się, iż w określonych sytuacjach dopuszczalne jest przełamanie oddziaływania ujemnych przesłanek procesowych, ale „może to nastąpić wyłącznie w jednym kierunku, tj. na korzyść oskarżonego”, przy czym „warunkiem rozpoznawania kasacji w takiej sytuacji procesowej jest dopuszczalność jej wniesienia, a więc wystąpienie ujemnej przesłanki procesowej już po wniesieniu kasacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., IV KK 434/06, Lex nr 475361).

W niniejszej sprawie obwiniona radca prawna miała dopuścić się zarzucanego jej czynu w okresie od 26 października 2016 r. do 12 kwietnia 2017 r., a zatem – zważając na konstrukcję czynu ciągłego - karalność przewinienia dyscyplinarnego ustała z dniem 12 kwietnia 2022 r., tworząc tym samym okoliczność wyłączająca postępowanie określoną w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. Wskazać bowiem należy, iż treść art. 70 ustawy o radcach prawnych stanowi, iż nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia

przewinienia upłynęły trzy lata (ust. 1), a w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem uprzednio wspomnianego terminu, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat (ust. 2).

Zaistniała tym samym na gruncie rozpoznawanej sprawy negatywna przesłanka procesowa w postaci przedawnienia przewinienia dyscyplinarnego uniemożliwia tym samym rozpoznanie wywiedzionej na niekorzyść obwinionej kasacji. Jednocześnie zaznaczenia wymaga, iż w rozważanym przypadku brak jest możliwości wydania orzeczenia na korzyść obwinionej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2013 r., IV KK 337/13, Lex nr 1403902). W układzie procesowym zaistniałym w niniejszej sprawie zaskarżone kasacją rozstrzygnięcie stanowi bowiem orzeczenie o utrzymaniu w mocy orzeczenia uniewinniającego, wobec czego nie jest możliwe uzyskanie przez obwinioną radcę prawną bardziej korzystnego rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., II KK 98/15, LEX nr 3378985).

[M. T.]

[ł.n]

